

HAC VE UMRE

Hac: Sözlükte kutsal yerleri ziyaret etmek anlamına gelir. Dini terim anlamı ise hac; yılın belirli günlerinde(Mekke’deki Kabe ve etrafındaki kutsal yerleri ibadet niyetiyle ziyaret etmek anlamına gelir. Hac İslam’ın beş şartından biridir İnsanın ömründe bir defa gitmesi **farzdır**. **Hac vakti**, Arefe ve Kurban bayram günleridir. **Hac ayları** ise, Şevval ve Zilkade ayları ile Zilhiccenin ilk on günüdür. >>Hem mal hem de beden ile yapılan bir ibadettir. Hicretin 9. Yılında (631) farz kılınmıştır.

Ayet: Gitmeye gücü yetenlerin Kabe’yi ziyaret etmesi (haccetmesi) Allah’ın insanlar üzerinde bir hakkıdır.(ali imran 97)

Hadis-i şerif: Peygamberimiz (sav), kim Allah için hacceder de hac esnasında kötü sözlerden ve Allah’a gelmekten sakınırsa, annesinin onu doğurduğu günkü gibi(günahlardan arınmış olarak) döner, buyurmuştur.

Haccın İnsana Faydaları:

>> Her şeyden önce hacca giden kişiler, Allah’ın bir emrini yerine getirmenin, Allah’ın kendilerine vermiş olduğu sağlık ve zenginlik dünya nimetlerinin şükürünü yerine getirmenin mutluluğunu hisseder.

>> Dünyadaki bütün Müslümanların bir araya gelmesini ve kardeşlik duygularının kuvvetlenmesini sağlar

>> Hac, bir gün kefen giyeceğimizi, Allah’ın huzuruna çıkıp, hesap vereceği duygusunu aşılır.

>> Hac, insana sıkıntılar karşısında sabretme ve tahammül etme gücü kazandırır. Şükür duygumuzu arttırır.

>> Hacca giden herkes; makamı, ekonomik durumu, ırkı, rengi ne olursa olsun bembeyaz bir elbise giyerek (ihram)hac görevini yerine getirirler. Bu durum hac görevini yerine getirenler de, tüm insanların eşit olduğu duygusunu hatırlatır. >> Bu ibadeti yaparken her seviyede insanın aynı kıyafete bürünmesi, öldükten sonra Allah’ın huzuruna çıkış gününü hatırlatır. İhrama girerek dünya elbiselerinden soyunan insan, günahlarından da sıyrılacak, bir daha günaha girmemek için gayret edecek, Allah’a dua ederek O’ndan af dileyecek ve olgun bir Müslüman olmak için çalışacaktır.

>> Hac, insana manevi bir heyecan ve kuvvetli bir din duygusu aşılar. Çünkü sevgili peygamberimiz’ in (sav) doğup büyüdüğü, İslam’ın dünyaya yayılmaya başladığı yerleri ve Kur’an’ın indiği mekanları görme fırsatı verir.

>> İnsan hacca manevi kirlere arınır.

>>Hac, insanın kul hakkı dışında diğer günahlardan affedilmesine sebeptir. Bunun için günahlarının affedilmesi için dua ederler. Bir daha kötü bir iş yapmamak, dürüst ve ahlâklı olmak üzere Allah’a söz verirler >>

İnsan hac yaptıktan sonraki yaşamında kötülüklerden

uzak durmaya, iyi davranışlarda bulunmaya her zamankinden daha çok özen gösterir. Bu da insanın davranışlarının güzelleşmesine katkı sağlar.

>> Hac mevsiminde Kâbe mahşer yerini andırır. Hac ibadetini yerine getiren Müslüman dünya menfaatleri için yapılan kötü işlerin ne kadar boş ve anlamsız olduğunu kavrar.

>> Kısaca, hacca gidenlerin inançları tazelenir. İnsanlığa hizmet aşkları artar. Yardım duyguları gelişir. Bütün insanların eşit ve kardeş olduğunu kavrar. Böylelikle dostluk, sevgi ve barış sağlanmış olur.

>> Hac, insandaki şükür duygusunu artırır. Tevhid inancını ve dini duygularını çoğaltır. Hac, insanın manevi bir muhasebesini yapmasını sağlar. Bilgi ve görgüsünü artırır. Hac, insanları harcamaya kıyamadığı mallarını bu yolda harcaması nedeniyle cimrilikten kurtardığı gibi, cömertliğe de alıştırmak. Alçak gönüllü olmasını sağlar. Çekingenliğini giderir. Toplum içinde birlikte yaşama duygusunu kuvvetlendirir. Hac ibadetini yapıp ülkesine döndükten sonra da, nefesine, ailesine ve içinde yaşadığı topluma karşı yapmakla zorunlu olduğu bir takım sorumluluklar yüklenmesini sağlar. Kişiyi düzenli ve disiplinli yaşama bilinci kazandırır. Davranış ve hareketleriyle başkalarını üzmemeye çalışır. Kul hakkına saygı duyar. Hac’ dan önceki yaşantısında var olan aşırılıkları atmasını sağlar.

Hac kimlere Farzdır?

- 1- Müslüman olana
- 2- Akıllı olana
- 3- Ergenlik çağına gelmiş olana
- 4- Sağlıklı olana
- 5- Hür (özgür) olana
- 6- Zengin olana
- 7- Yol güvenliğinin olmaması

Not1: Belirli koşulları taşıyan herkesin ömründe **bir kez** hacca gitmesi **farzdır**.

Not2: Sağlığı elverişli olmayanlar bir başkasını kendi yerine hacca gönderebilir.

Haccın Farzları:

- 1- İhrama girmek
- 2-Kabe’yi tavaf etmek
- 3- Arafat’ta vakfe etmek

Hac ile İlgili Kavramlar:

Mescid-i Haram: Kabe’nin içinde bulunduğu geniş bir alan üzerine kurulan mescidin adıdır: Harem-i Şerif’te denir.

Kabe: Yeryüzünde Allah’a ibadet için yapılan ilk mabettir. Kabe’ye Allah’ın evi anlamında Beytullah da denir.

İhram: Hac ve umre yapmaya niyet eden kişinin, normal zamanlarda yapmasında günah olmayan davranışları hac ve umre süresince kendine haram kılmasıdır. Hacıların hac veya umre niyetiyle giydikleri dikişsiz ve iki parçadan oluşan beyaz elbisenin de adıdır. İhrama **mikat** denilen yerde girilir. İhrama girerken ve ihramlıyken telbiye duası okunur.

Telbiye duası: "Lebbeyk Allahumme Lebbeyk Lebbeyke La şerike leke lebbeyk innelhamde ven'ni'mete leke ve'l-mulk la şerike leke"

Anlamı: "Ey Allah'ım! Senin emrine (itaate) hazırım. Senin emrine uydum. Senin hiçbir ortağın yoktur. Senin emrine uydum. Şüphesiz ki (gerçek) hamd, nimet ve mülk Seninindir. Senin hiçbir ortağın yoktur."

İhramlıya Yasak Olan Şeyler:

- 1- Tırnak kesmek
- 2- Saç, sakal traş olmak
- 3- Vücuttan bir kıl koparmak
- 4- Jole, oje, ruj kullanmak
- 5- Koku, parfüm kullanmak
- 6- Ayakkabı, çorap giymek
- 7- Bitki koparmak, hayvan ve insana zarar vermek
- 8- Cinsel ilişkide bulunmak

Hacerül esved: Siyah taş demektir. Kabe'nin güneydoğu tarafında köşesinde bulunur. Tavafa başlama yerinin işareti olarak Hz. İbrahim tarafından konulmuştur.

Hatim (hicr-i İsmail): Kabe'nin kuzeydoğu tarafında bulunan, yarım hilal şeklinde, yarım duvar ve bu duvarla Kabe arasındaki yerin adıdır.

Makam-ı İbrahim: Hz. İbrahim(as)'ın Kabe'yi inşa ederken iskele olarak kullandığı veya insanları hacca çağırırken üzerine çıktığı taşın bulunduğu yerdir.

Arafat: Arefe gününde bütün insanların ihramlı olarak, aynı anda Allah'a yalvardıkları ve ibadet ettikleri kutlu mekandır. Burada vakfe yapılır. Arafatta vakfe, mahşer gününün küçük bir nümûnesidir. Peygamber Efendimiz (asv) da 632 yılında arkadaşları (ashabı) ile birlikte yaptığı "Veda Hacı"nda yüzünü aşkın Müslüman'a yaptığı konuşmayı, yani "**Veda Hutbesi**"ni burada yapmıştır.

Mina: Hz. İbrahim'in, oğlu Hz. İsmail'i kurban etmek için götürdüğü yerdir. Hacılar burada şeytan taşlar. Safa ve Merve Tepeleri: Mescid-i Haram içerisinde bulunan iki küçük tepenin adıdır.

Zemzem: Allah Teala'nın Hz. Hacer annemize ve Hz. İsmail'e ihsan ettiği suyun adıdır.

Mescid-i Nebevi: Peygamberimizin Medine'de yaptırdığı mescidin adıdır. Peygamber efendimizin mübarek kabri buradadır.

Arafat'ta Vakfe Yapmak: Arefe günü öğleden sonra bayram sabahı tan yeri ağarınca kadar Arafat denilen yerde bir miktar beklemektir.

Kabe'yi Tavaf Etmek: Kabe'nin etrafında 7 defa dönmeye Tavaf, her bir dönüşe ise Şaft denir. Bayramın birinci, ikinci ve üçüncü günlerinden herhangi birinde Hacerül esved'in hizasından başlayarak Kabe'yi sola almak suretiyle Kabe'nin etrafında dönmektir.

Say Etmek: Safa tepesinden başlayarak, Safa ile merve tepeleri arasında 7 defa gidip gelmektir. Hac ve umre için ihrama girdikten sonra yapılır.

Müzdelife' de Vakfe: Müzdelife, Mekke'de Arafat ile Mina arasında bulunan ve hacda Arafat'tan sonra vakfe yapılan yerdir. İhramlı olmak ve Arafat vakfesini yapmış olmak gerekir. Kurban bayramının birinci günü tan yeri ağardıktan sonra güneş doğmasına kadar olan süre için de yapılması şarttır.

Şeytan Taşlama: Bayram günlerinde Mina'da bulunan küçük cemre, orta cemre ve akabe cemresi adı verilen taş kümelerine ufak taşları atmaktır.

UMRE:

Umre, sözlükte ziyaret etmek anlamına gelir. Usulüne göre ihrama girdikten sonra Kabe'yi tavaf etmek, Safa ile Merve tepeleri arasında Say yapmak ve traş olmaktan ibarettir. Umre için zaman sınırlaması yoktur. Arefe ve onu izleyen Kurban bayramı günleri olmak üzere yılda beş günün dışında her zaman yapılabilir. Umre yapmak **sünnettir**.

Hac ile Umre

Hac

- Farzdır
- Belirli günlerde yapılır
- Yılda bir kez yapılır
- Arafat'ta vakfe, şeytan taşlama, Kurban kesme vardır

Arsındaki Fark:

Umre

- Sünnettir
- Hac günleri dışında her zaman yapılır
- Sene içinde birden fazla yapılabilir
- Arafat'ta vakfe, şeytan taşlama, Kurban kesme yoktur

Mehmet Kılıç KALKAN

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni